

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
TOREK
14. NOV.
1989

Letnik XLIV.
Štev. 83 (2506)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
3000 din.
P. b. b.

Črna gora ter Bosna in Hercegovina kmalu članici DS Alpe-Jadran?

V italijanskem mestu Como so se v soboto sešli predsedniki vlad držav oz. dežel članic Delovne skupnosti Alpe-Jadran. Eden izmed sklepov zasedanja je razširitev skupnosti, saj so za „aktivna opazovalca“ sprejeli švicarski kanton Ticino in madžarsko županijo Baranjo. Predsednik Izvršnega sveta Slovenije Dušan Šinigoj pa je napovedal, da bosta za članstvo v Delovni skupnosti Alpe-Jadran „skoraj zanesljivo“ zaprosili tudi jugoslovanski republiki Črna gora ter Bosna in Hercegovina.

Deset let Elana-Brnca

Tovarna smuči Elan na Brnci je praznovala svojo 10. obletnico delovanja. Kolektivu je čestital tudi deželni tajnik SPÖ Franz Großmann, ki je izrazil željo, da bi Elan ostal primer dobrega sožitja obeh narodov. Poskusil se je tudi v slovenščini – simbolična akcija, ki pa bi se morala v praksi šele potrditi. Več na 5. strani.

Razgovor delegacij Slovenske kulturno-gospodarske zveze in ZSO v Celovcu.

slika: A. Kokot

Prof. Hödl nagrajen

Univ. prof. dr. Günther Hödl, ki je kot rektor celovške univerze in kot predsednik delovne skupnosti avstrijske Rektorske konference s pomočjo svojih sodelavcev v veliki meri prispeval k znanstveni obdelavi vprašanja slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, je v nedeljo v Goršetovi galeriji v Svečah prejel Einspielerjevo nagrado.

Za sodelovanje Slovencev v Avstriji in v Italiji!

O obisku
SKGZ pri ZSO

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Slovenska kulturno-gospodarska zveza v Italiji, ki že tradicionalno sodelujeta, sta se ob obisku delegacije SKGZ pretekli petek na sedežu ZSO izrekli za tesnejše sodelovanje. Delegaciji pod vodstvom predsednikov Klavdija Palčiča (SKGZ) in dipl. inž. Feliksa Wieserja so se po podrobnejši analizi položaja obeh slovenskih narodnostnih skupnosti razšli s konkretnimi načrti za obojestransko

sodelovanje v korist obeh manjšin v Italiji oz. Avstriji. Pri tem so – poleg narodno-političnega vidika – upoštevali politični in gospodarski razvoj v obeh državah kot tudi razvoj v celotni srednji ter vzhodni Evropi, ki zagotovo vpliva tudi na razvoj in položaj narodnostnih skupnosti.

Ena glavnih točk razgovora je bilo vprašanje, ali naj se manjšine, ki živijo v tem prostoru, posebno še Slovenci, zapirajo v svoje organizacije,

društva in inštitucije ali pa naj se odpirajo celotnemu prostoru ter iščejo zaveznitvo z Avstrijci, Italijani ter drugimi narodi, ki živijo v teh regijah.

Obravnavali so tudi vprašanje sodelovanja na področju znanstveno-raziskovalne dejavnosti, vprašanje odnosov slovenskih skupnosti v Italiji in Avstriji do matične Slovenije oz. Jugoslavije, ne nazadnje pa je razprava tekla tudi o vprašanju razvoja in mesta Slovencev in drugih narodnostnih skupno-

sti v bodoči Evropi.

Obe organizaciji sta razgovor ocenili za koristnega in potrebnega, ker so naloge, ki sta si jih obe organizaciji zadali, za prihodnost zelo pomembne.

Delegacija SKGZ si je po razgovorih v Celovcu ogledala še dvojezično ljudsko šolo ter dvojezični otroški vrtec v Bilčovsu, kjer jo je pozdravil tudi župan Ogris.

O položaju Slovencev v Italiji v prihodnji številki.

Ivan Lukan

„Železna zavesa“ se je dvignila

Po 28 letih se je „železna zavesa“, ki je ločevala prebivalstvo Vzhodne in Zahodne Nemčije in s tem tudi Evrope, dvignila – Berlinski zid se je zrušil! Vlada NDR je ta zgodovinski korak sklenila pretekli petek, v soboto in nedeljo pa je Zahodni Berlin oz. Zahodno Nemčijo obiskalo okrog 2,5 milijona (!) vzhodnih Nemcev.

PREBERITE

- 2 Tovarna celuloze Obir žrtev Magdalena
- 3 Tajnik ZSO dr. Sturm: Etnocentrizem in koroški Slovenci
- 4 „Drava“ na tednu knjige: „Neue Analysen des Deutschnationalismus in Kärnten“
- 5 Žitara vas: nenavadno darilo občini
- 6 Tribuna bralcev
- 7 Televizijski in radijski spored
- 8 Selski nogometaši podlegli Železni Kapli tudi v povratni tekmi

Mešani pevski zbor Podjuna-Pliberk je pod vodstvom Toneta Ivartnika nastopil s kvalitetnim sporedom; izvajal je pesmi skladateljev iz celotnega slovenskega kulturnega prostora.

Jubilej „Podjuna“

Naše politične organizacije naj si vzamejo za zgled vzorno sodelovanje kulturnih društev v Pliberku in okolici in naj končno spoznajo, da je za nas edino uspešna pot politika sodelovanja, ker bo le tako mogoče doseči naše narodne pravice!

Tako je med drugim dejal član izvršnega odbora Slovenske prosvetne zveze Hanzi Weiss, ko je v imenu naše osrednje organizacije minulo soboto čestital mešanemu pevskemu zboru „Podjuna-Pliberk“ k 15-letnemu delovanju. Slavnostni koncert, ki je bil v pliberški glavni šoli, so poleg jubilarne oblikovali še „Mlada Podjuna“ in moška pevska zbor „Foltej Hartman“ in „Kralj Matjaž“. O uspeli prireditvi obširneje poročamo na 4. strani.

Tovarna celuloze Obir na Rebrci je bila pravzaprav od vsega začetka močno osporavana. Toda česar npr. sedanji deželni glavar Haider leta 1979 ni uspel preprečiti, to mu je sedaj skupno z ostalimi člani deželne vlade uspelo z odredbo. Vmes pa je preteklo deset let, ki so bila za prebivalstvo cele regije ob dolini Bele povezana z novimi upanji in vrsto skrbi. V teh desetih letih pa so politiki skušali na najrazličnejše načine rešiti tovarno celuloze v Magdalenu pri Beljaku, z njo vred pa tudi lastno „kožo“. Račun Magdalena pa naj bi plačala tovarna Obir na Rebrci, oziroma v njej zaposleni...

Tovarna celuloze „Obir“ postala žrtev Magdalena

ANDREJ MOHAR

Haiderjevi motivi leta 1979, ko je nasprotoval, da bi tovarna celuloze na Rebrci začela spet delovati oz. da bi jo prevzel Slovenija papir, niso bili niti gospodarski niti ekološki, temveč izključno strankarsko- in narodnopolitični. To potrjuje že samo dejstvo, da je Haider, tedaj še deželni sekretar FP, izkoristil prireditve koroškega Heimatdienst v Plikerku, kjer je ob bučnem aplavzu vseh protislovenskih sil v smislu glasila KHD „Ruf der Heimat“ zahteval, da je treba preprečiti naseljevanje jugoslovanskih podjetij na Koroškem.

Seveda pa je Haider zdaj, ko je prišel na oblast, lahko izkoristil tudi ekološko situacijo, saj so prav zamujanja investicij na tem področju slabila pozicijo podjetja v javnosti. Kljub temu pa bi bilo preenostavno krivdo za to pripisati le eni strani, saj je treba hkrati upoštevati, da so prav ta zamujanja odraz težke situacije v koroški celulozni branži, spričo katere se je deželna vlada (tudi zaradi vpletenosti njenih funkcionarjev v Magdaleno) odločila, da vse svoje sile zastavi za rešitev tovarne v Beljaku, medtem ko odgovornost za Rebrco skuša zvaliti na koga drugega, predvsem na lastnika, Slovenija papir in na poslovodstvo Obirja...

Da so politiki očitno iskali izhod iz dileme in finančnega fiaska v Magdalenu, dokazuje že sama primerjava njihovih stališč. V tistem času je tedanji finančni referent Frühbauer začel Obirju naenkrat obljubljati enako podporo kot za Magdalen in celo Haider je bil za ohranitev Obirja – toda, kot je znano, ta stališča so se kmalu spet spremenila in končala z odredbo, da „Obir ne sme več odvajati odplak v reko Belo“...

Izhod za Magdalen?

Živčnost deželnih politikov postaja vedno bolj jasna, odkar se razkrivajo tudi oza-

dja „zadeve Magdalen“. Tako je že iz zapisnika seje med vodstvom tovarne Magdalen in predstavniki deželne vlade (Frühbauer, Schuster) razvidno, da je bilo konkretno stanje v Magdalenu znano že 13. marca 1987: „Dr. Grossnigg je tudi ugotovil, da ima po njegovih informacijah tehnični koncept odločilne pomanjkljivosti, na osnovi katerih je vprašljiv tudi doseg proizvodnih ciljev.“ V tem sklopu je dr. Grossnigg (predstavnika Magdalena) naštel, da proizvodnja 70.000 ton letno tehnično ni izvedljiva, da pozitivno obratovanje ni mogoče, da na posamezno proizvedeno tono celuloze porabijo preveč lesa ter da za les plačujejo previsoko ceno. Najbolj skeptično pa je Grossnigg opisal situacijo glede na varovanje okolja: „Glede na predpise v zvezi z ekološko zaščito lahko nastanejo problemi, ker že tehnično pomanjkljivi kuhalnik preprečuje, da bi delovali v okviru dovoljenih ekoloških normativov.“

Rešitev s Slovenija papirjem?

Prav tako brezupna pa je bila na tej seji tudi zaključna ugotovitev: „Čeprav smo prestrukturirali kapital, se nismo opomogli, kajti tudi zvišanje likvidnosti je prav zaradi rekonstrukcij kapitala ostalo brez vsakršnega učinka.“

Torej so politiki že marca 1987 vedeli, da Magdaleno pravzaprav ni pomoči. Kljub temu pa se očitno prav zaradi svoje vpletenosti Magdaleno niso odrekli, temveč so iskali druge možnosti, o katerih so razpravljali že na isti seji: „Namesto da bi (Slovenija papir, op. ur.) z lastnim kapitalom razvil veliki projekt Obir, bi ga lahko vložil kot delničarski kapital v tovarno Magdalen, s tem pa tudi ustvaril potrebne proizvodne kapacitete in tudi tržišče. Nujno je treba začeti s tozadevnimi pogovori: opravi pa naj jih dr. Grossnigg z gospodom predsednikom Varškom in direktorjem Maroltom. Deželni finančni referent pa naj bi takoj

Po popolni prepovedi proizvodnje celuloze ostaja na skladišču Obirja še mnogo lesa.

navezal stike s poslovodstvom Obirja.“

Začela se je torej reševalna akcija za Magdalen. In v tej fazi se je začela tudi čudna vloga predsednika Slovenija papirja dipl. oec. Varška, ki je delavcem Obirja zatrjeval, da „Slovenija papir trdno podpira proizvodnjo na Rebrci“, pa tudi, da „denar za razvoj tovarne in sanacijo okolja ni problem“. Varšek je celo proti koncu leta 1987 še napovedoval, da „Slovenija papir ne bo kupoval celuloze v Magdalenu, če Obir ne bo dobil ustreznih finančnih podpor“, in še julija letos je v koroškem radiu izjavil, da „ima Slovenija papir denar za oba projekta, torej za nakup

Der Wirtschaftsfachmann Bulc, der voraussichtlich Anfang April das Amt des jugoslawischen Staatspräsidenten übernehmen wird, gab auch an, daß die Verträge von Leykam und Slovenija-Papier für die Übernahme von Magdalen und die Kooperation bei Obir von jugoslawischer Seite unterschrieben seien. Allerdings müsse noch die „nicht unwesentliche Frage“ ausgehandelt werden, in welcher Form und Höhe die Verbindlichkeiten von Magdalen mit übernommen werden, sagte Bulc abschließend. In Obir will man in diesem Jahr den bisherigen Betrieb nach Magdalen verlegen.

iz KTZ, 22. 3. '89

Magdalena in za preusmeritev na proizvodnjo lesovine na Rebrci.“

Kako se je zadeva ta čas končala, je znano. Ostaja le vprašanje, na katerih ravneh so še potekali razgovori, pa tudi, v koliko Slovenija papir barantanja koroških politikov ni hotel ali ni mogel spregledati. Tako se je vsaj v koroški javnosti, še posebej pa med delavci Obirja stopnjeval dvom v resnost in verodostojnost izjav Slovenija papirja. To pa še posebej, ko je predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Marko Bulc ob otvoritvi sejma Alpe-Jadran marca letos napovedal, „da bo Slovenija papir kupil Magdalen, na Rebrci pa bo proizvajal lesovino.“ To je bil odločilen preobrat v korist Magdalena

in v bistvu tudi definitiven konec za proizvodnjo celuloze na Rebrci – tudi za Slovenija papir. Pri tem je sicer odprto vprašanje, koliko je bilo gospodu Bulcu znano neugodno stanje in negativni izsledki v zvezi z lokacijo, tehnologijo in ekologijo tovarne celuloze v Magdalenu. Postavlja se torej vprašanje, kaj se je dogajalo za kulisami, še posebej spričo dejstva, da so koroški politiki že pred dvema in pol letoma sklenili v „reševalno akcijo za Magdalen“ vključiti tudi predsednika Slovenija papirja, deželni finančni referent Frühbauer pa je z izdelavo študije o celulozni industriji na Koroškem s posebnim poudarkom na Magdalenu poveril prav dr. Hallerju iz Obirja...

Toda „reševalna akcija“ za Magdalen ni uspela. Tovarna je v stečajni, skoraj vsak dan se pripeti nova okvara, kar ogroža zdravje ljudi v okolici, sedanji zakupnik pa resno razmišlja o ukinitvi proizvodnje s koncem leta. Slovenija papir pa je že sporočil, da za Magdalen očitno le nima denarja... Toda ob vsem tem pa se je zgodilo prav to, česar so se delavci v Obirju najbolj bali: celuloze na Rebrci ne bo več!

Kako na Rebrci naprej?

Slovenija papir se je na seji generalne skupščine lastnikov izrekel za to, da Rebrco obdrži kot industrijsko lokacijo, hkrati pa se je tudi obvezal, da bo do konca tega meseca predložil nov načrt za nadomestno proizvodnjo, že 24. novembra pa da bo z zastopniki delavstva imel razgovore o socialnem načrtu. Poslovodja Obirja dipl. inž. Feliks Wieser je v razgovoru za Slovenski vestnik prav v zvezi z ohranitvijo lokacije dejal: „Dejstvo, da Slovenija papir ohranja lokacijo, je osnovni pogoj tudi za to, da lahko vsi lastniki znotraj Slovenija papirja, to so tovarne Sladkogorska, Radeče, Vevče, Količevo, Krško in Ljubljana, prek nje razmišljajo o nadaljnjem povezovanju z Evropo. Hkrati pa ta odlo-

čitev omogoča tudi drugim partnerjem iz Jugoslavije ali iz drugih držav, da sami ali v povezavi na Rebrci začnejo s kakšno proizvodnjo.“

Lokacija torej v bistvu ohranja in daje možnosti. Wieser pa je tudi menil, da je – tako kot povsod po svetu – treba iskati najboljšo možnost. To pa je mogoče najti le s trdnim prepričanjem, da je tudi na Rebrci mogoča neka druga proizvodnja. Sedanjo situacijo pa je ocenil zelo trenozno:

„Mislim, da ta čas načrti za morebitno novo investicijo še niso zreli, niso tako dogovorjeni, da bi jih lahko predstavili javnosti. Vem pa, in to je tudi edino pravilno, da mora biti morebitna proizvodnja ekološko čista. Čista v tem smislu, da ne bo prihajalo do onesnaževanja vode in zraka.“

Prepričan pa sem, da desetisočlanski kolektiv Slovenija papirja v šestih uglednih podjetjih, če to resno želi, lahko najde nekaj proizvodov, ki bi jih s sredstvi, ki jih imamo v Obirju, in s sredstvi, ki bi jih prispevala deželna vlada, če bi se odprla nova delovna mesta, lahko proizvajali na Rebrci.“

Feliks Wieser pri tem ni preoptimističen, možnosti presoja trezno in realno. O morebitnih drugih interesentih – v Mariboru je npr. zastopnik Metalne izrazil pripravljenost preveriti možnost proizvodnje na Rebrci – pa Wieser meni: „Ne vemo še nič konkretnega. V zvezi z Metalno je jasno le, da se bodo predstavniki tega podjetja v naslednjem času oglašili v Obirju. Ogleдали si bodo lokacijo, strukturo zaposlenih in na osnovi tega razmišljali o novih načrtih za jutrišnjo Evropo. To bodo storili v okviru svoje delovne organizacije. Šele če jim bo iz teh vidikov lokacija ustrezala, če bo na osnovi teh razmišljanj in predstav ustrezna delovna sila, bodo izdelali konkretne koncepte. Toda s kakršnimikoli načrti poslovodstvo Obirja še ni seznanjeno.“

Pri Europaverlag Wien-Zürich je pred kratkim izšla knjiga z naslovom „Die Rückkehr der Führer“ (Vrnitev führerjev), ki se bavi z vprašanjem porasta desnega ekstremizma v Evropi. V knjigi, ki, kot rečeno, obravnava desnoekstremne pojave v domala vseh zapadnoevropskih državah, je tudi obširen članek o avstrijski svobodnjaški stranki. To navajam zaradi tega, ker se je prav ob izvolitvi Haiderja za deželnega glavarja na Koroškem dokončno izkristaliziralo, da med NSKS in ZSO obstajata dejansko povsem različni oceni politične situacije, predvsem pa politične strategije.

Etnocentrizem in koroški Slovenci

Nekam čudno je, da se teze ob izvolitvi Haiderja, češ da nemškega nacionalizma skoraj ni več, da se bo Haider – zdaj, ko je na oblasti – spremenil in da je, z eno besedo, čas za novi dialog in novo narodnostno politiko, pojavljajo prav med koroškimi Slovenci. In to prav v narodni skupnosti, ki je v letih od 1938 do 1945 utrpela na stotine žrtev, stotine njenih pripadnikov je bilo pregnanih in katero je Haider v zadnjih letih nešteto krat žalil in dal pobudo za najbistvenejše protimanjšinske akte.

Človek se sprašuje, ali smo res izgubili naš narodni spomin kot zanesljiv smernik ali, drugače rečeno, smo naš narodnostni ponos, katerega je zgodovinski spomin temeljni element, zamenjali z nenačelnim pragmatizmom?

Kaj je torej sedanjí desni ekstremizem in v kakšnem odnosu je do manjšinskega vprašanja?

Avtorji omenjene knjige uporabljajo definicijo, da so desnoekstremne tiste stranke, organizacije in osebe, ki se sistematično borijo **proti človekovim pravicam**. Osnovna ideologija desnega ekstremizma je ideologija „Volksgemeinschaft“, ki oblikuje jezikovno, kulturno, socialno in rasno „Zwangsgemeinschaft“, ljudi, ki so v primerjavi s tistimi, ki so zunaj te „Volksgemeinschaft“, **večvredni**. Ideologijo „Volksgemeinschaft“ spoznamo ob naslednjih elementih: rasizem in socialni darvinizem (biologizem), antisemitizem, antiliberizem, antimarksizem, poveljevanje vojn, princip führerja ipd.

Desnega ekstremizma ne moremo razumeti kot ponovitev v smislu nacionalsocializma, pa čeprav je njegov odnos do polpreteklosti očiten.

Desnoekstremna ideologija neenakosti in nesvobode človeka prihaja do izraza v pojmovanju zgodovine. Zato ima zgodovinska podoba desnega ekstremizma tri elemente:

1. omalovaževanje žrtev (ignoriranje in molk)
2. rehabilitacija in čaščenje storilcev in
3. zatiranje in preganjanje odporiškega gibanja

Primerjajmo to definicijo s politiko FPÖ!

1. omalovaževanje žrtev
Za svobodnjaški odnos do žrtev nacizma je značilen permanenten molk. Haider ljudi, ki jih je preganjal, trpinčil in pobijal nacionalsocializem, kratkoma ne pozna. Zanj so iz zgodovine izobčeni!

2. čaščenje storilcev
Po Haiderjevi želji naj bi masovnemu morilcu Aleksandru Löhru avstrijska država namenila spominsko ploščo. (Löhr je bil med drugim odgovoren za bombardiranje Beograda in za ves nacistični teror na Balkanu!) Prav tako zahteva rehabilitacijo vojnega zločina Walterja Rederja, ki ga imenuje „zadnjega avstrijskega vojnega ujetnika“. Da o njegovem odnosu do koroških nacistov sploh ne govorimo.

3. zatiranje odporiškega gibanja:

Haider nasprotuje državnim odlikovanjem za bivše člane odporiškega gibanja, kajti vojak, ki se pridruži odporiški gibanju, je po njegovih besedah izdajalec. Znan pa je tudi njegov odnos do koroških slovenskih partizanov.

Če torej definicijo desnega ekstremizma primerjamo s Haiderjevo politiko na Koroškem, moramo ugotoviti, da ustreza **vsem kriterijem**, ki so značilni za desne ekstremiste!

Med koroškimi Slovenci, predvsem v vodstvu NSKS, se pojavljajo teze, češ da bo edino Haider lahko kaj storil za koroške Slovence; da od politike Slovenije in Jugoslavije nimamo kaj za pričakovati in da je zato naša edina perspektiva v tem, da se razvije „novi dialog“ s Haiderjem, z vsemi za to potrebnimi kompromisi, npr. tudi spravo z ideologijo desnega ekstremizma!

Etnocentrizem ali multietnični razvoj?

Ob pojavu narodnostnega vprašanja v 19. stoletju je bila metoda reševanja le-tega tako imenovani etnocentrizem, kar pomeni, da se je vsak narod skušal konstituirati kot narod zase.

Povsod tam, kjer se ob oblikovanju narodov etnične meje niso ujemale z državnimi, so se pojavile manjšine in dve

metodi reševanja njihovega problema:

- a) integracija in ustrezna manjšinska zaščita ter
- b) etnocentrizem večinskega naroda, ki stremi po asimilaciji, v našem primeru po nasilni germanizaciji in v določenih zgodovinskih trenutkih celo k imperialistični ekspanziji. Tako je gauleiter Rainer decembra 1942 govoril o tem, da „smo obrambni boj leta 1920 bili **defenzivno**, zdaj pa ga bomo **ofenzivno zaključili**“.

Medtem ko je torej etnocentrizem metoda reševanja nacionalnih vprašanj v 19. in ob začetku 20. stoletja, se ob izteku 20. stoletja demokratična Evropa izreka za integracijo v smislu interetničnega spoštovanja in sodelovanja. Zato je npr. Evropski parlament sprejel resolucijo, v kateri se zavzema za učenje več jezikov. Prebivalci Evrope naj bi torej poleg svoje materinščine in enega svetovnega jezika znali še jezik naroda sosedov. Nasproti ločevanju, segregaciji in izolaciji manjšin se postavlja strategija demokratične in enakopravne integracije, politika kulture dvo- in večjezičnosti, večkulturnosti v regijah. Taka politika pa lahko temelji le na neke vrste medetničnem paktu in ofenzivnem pojmovanju dvo- in večjezičnosti.

Haider je klasični etnocentrist

Nihče ne dvomi o tem, da je duhovna podoba Avstrije specifična prav zaradi tega, ker nosi v sebi tudi elemente nenemških narodnih skupnosti. Zato je avstrijska nacija po svojem zgodovinskem nastajanju ter po svoji kulturni in duhovni podobi **multietnična nacija**.

Prav zaradi tega je nemško-nacionalni etnocentrizem v svojem bistvu **protiavstrijski**, kar je že zgovorno dokazal v letih pred in po tako imenovanem anšlusu in kar v tem času dokazuje Haider, ko pravi, da je avstrijska nacija „ideološki spaček“. Kdor razmišlja po načelih velenemštva, mora seveda multietnični karakter avstrijske nacije odklanjati in se zavzemati za asimilacijo manjšin.

V današnji številki objavljamo razširjen prispevek tajnika Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Marjana Sturma (slika levo) o najosnovnejših vprašanjih slovenske narodne skupnosti, o katerih je spregovoril že na klavzuri ZSO, kjer je bilo med drugim rečeno, da je treba razpravo o tem voditi dalje.

Kdor pa priznava multietnični karakter avstrijske nacije, mora seveda upoštevati tudi njene konstitutivne elemente, in to so jezik, kultura, identiteta vseh narodnih skupnosti v državi in deželah. V tem smislu je večina v veliki meri odgovorna npr. za razvoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Zakaj? Zato, ker koroški Slovenci živimo praktično v dveh kulturah, govorimo oba jezika in beremo tako avstrijsko kot tudi slovensko literaturo. Koroški Slovenci smo pripadniki dveh nacij, slovenske in avstrijske, in v praksi izvajamo inter- oz. multietničnost. Prav zaradi tega bi se morali naši nemško govoreči sodeželani prav v smislu multietničnega karakterja avstrijske nacije zavzeti za aktiven odnos do slovenskega jezika in kulture, kar pa v bistvu pomeni, **da bi se tudi sami naučili slovenskega (in morda tudi italijanskega) jezika in se s tem aktivno soudeleževali v kulturi narodov sosedov**.

Nemško-nacionalni etnocentrizem na Koroškem se je v svoji zgodovini vedno zavzemal za ločevanje po jezikovnih kriterijih kot metodi asimilacije in germanizacije slovenske narodne skupnosti. V določenih zgodovinskih trenutkih je sicer dopuščal neko obliko dvojezičnosti, toda le kot vmesno stopnjo k segregaciji.

S Haiderjevo zasedbo mesta deželnega glavarja se je nemški nacionalizem na Koroškem močno okrepil. Toda ta politika se je s precejšnjim uspehom **modernizirala. Verbalno-agresivni šovinizem je zamenjala z retoriko in gesto sporazumevanja v smislu „novega dialoga“ in „nove narodnostne politike“**. Tak „posodobljen“ nacionalizem sloni na dveh stebrih:

- a) etnopolitična segregacija, t. j. ločevanje po jezikovnih in narodnostnih kriterijih, po eni in
- b) cepljenje narodne skupnosti, t. j. sodelovanje s „pridnimi“ silami znotraj narodne skupnosti in diskriminacija tistih sil med manjšino in večinskim narodom, ki vztrajajo na politiki dvojezičnosti, interetničnega spoštovanja in sodelovanja, po drugi strani. Seveda to lahko uspe tedaj, če ena stran, npr.

NSKS, pristane na ločnico „pridni“ oz. „slabi“ zastopniki koroških Slovencev.

Ta politika pa je mogoča zaradi tega, ker njeni predstavniki točno vedo, da **slovenska narodna skupnost ni več v stanju, da bi nasproti nemško-nacionalnemu etnocentrizmu postavila svojega**, kar je uspelo npr. avstrijski narodni skupnosti na Južnem Tirolskem.

Zato si nemško-nacionalni etnocentrizem lahko celo privoščijo, da slovensko narodno skupnost celo prepričuje, da je npr. ločevanje v šolstvu vendar tudi v njeno korist.

Politika nemško-nacionalnega etnocentrizma na Koroškem ni nova, novo pa je, da del slovenske narodne skupnosti v okviru vodstva NSKS zdaj na to politiko pristaja in se začenja strinjati z ločevanjem po jeziku in narodnosti, in sicer z utemeljitvijo, da bi se s tem znatno izboljšala kvaliteta pouka slovenščine.

Kompleksnost narodne zavesti

Ta teza pa je zgrešena tudi zato, ker je jezik le en element narodne identitete, drugi, ki pa je zelo pomemben, je zgodovinska zavest in kolektivni narodni spomin. (Seveda pa tudi drugi elementi, o katerih v tem prispevku ne mislim razpravljati). Brez ohranitve narodnega spomina, kot oblikovalnega elementa narodne zavesti in identitete, se bo slovenska narodna skupnost – ob še tako dobrem obvladanju slovenščine – znašla kvečjemu še na nivoju folklorne kot vmesni stopnji na poti v popolno asimilacijo in mentalno germanizacijo.

Konkretno: naša perspektiva ni v tem, da bomo v tistih rezervatih, kjer bo slovenščina še dovoljena, prepevali npr. četrto kitico deželne himne in sprejemali nemško-nacionalno ideologijo naše zgodovine in morda padli celo tako globoko, da bomo začeli prevzemati elemente desnega ekstremizma, kot so to ignoriranje žrtev in odklanjanje odporiškega partizanskega gibanja. Te tendence so znotraj določenih delov narodne skupnosti že opazne, predvsem kar se

(dalje na 4. strani)

Etnocentrizem in koroški Slovenci

(nadaljevanje s 3. strani)

tiče odnosa do našega partizanstva; prav v tem vprašanju se že kažejo obrisi neke ideološke povezanosti med slovenskim konservativizmom in nemškonacionalnim gibanjem, ki jima je skupno odklanjanje odporiškega gibanja in vsakršnega levičarstva.

Da se bomo prav razumeli: seveda se moramo prizadevati za čim boljšo jezikovno izobrazbo.

Toda splošna perspektiva v deželi je lahko samo **kultura sožitja in interetničnega sodelovanja**, to pa pomeni, splošna dvojezičnost, ki ne upošteva le modernega jezikovnega pouka, temveč posreduje bistvo sožitja v deželi, torej poleg avstrijske tudi slovensko kulturo in zgodovino. V tem smislu se zahteva po multietničnem razvoju v deželi ujema z bojem za demokratizacijo koroške družbe.

Zahteve po interetničnosti niso nove

Prof. Robert Saxer je to perspektivo pred 10. leti orisal takole:

„Die ...Form des Zusammenlebens zielt... auf eine weitgehende Zusammenarbeit der beiden Volksgruppen bei gleichzeitiger Sicherung ihres Bestandes; sie wäre im gemischtsprachigen Gebiet Kärntens verhältnismäßig leicht durchzuführen und ist auch leicht zu beschreiben:

Im zweisprachigen Gebiet lernt jeder neben seiner eigenen Muttersprache gleichzeitig auch die Muttersprache der anderen Volksgruppe, ohne dabei seine eigene und das Gefühl seiner Volkszugehörigkeit aufgeben zu müssen. Das bedeutet im Gegensatz zur jetzigen Lage: Die deutschsprachigen Kärnt-

ner lernen Slowenisch; daran werden sie derzeit weitgehend durch den im Land herrschenden nationalen Druck gehindert; die slowenischsprachigen Kärntner lernen wie bisher die deutsche Sprache, müssen aber nicht gleichzeitig ihre Muttersprache und ihre Volkszugehörigkeit als etwas erleben, das abgelehnt und als minder angesehen wird.

Die entscheidende, unmittelbar eintretende Wirkung wäre zunächst die Beseitigung der sprachlichen Verständigungsbarriere als Grundlage für die menschliche Haltung von Verständigung.

Die langfristige Folge müßte der allmähliche Abbau jener Macht sei, die die deutschsprachige Mehrheit auf allen Ebenen gegenüber der Minderheit ausübt. Erst wenn die Angehörigen beider Volksgruppen in beiden Sprachen und gleichberechtigt miteinander reden können, ist der Aufbau einer politischen Atmosphäre möglich, in der die „Kärntner Probleme“ leicht gelöst werden können: die Fragen der zweisprachigen Ortstafeln oder der Zweisprachigkeit in Ämtern und Schulen sind dann nicht mehr Spielball einseitiger Machtpolitik und nationaler Propaganda, sondern Gegenstand nüchterner Überlegung und sozialen Entgegenkommens.“

Haiderjeva manjšinska politika vodi v smer ločevanja s ciljem polarizacije po narodnostnih kriterijih v zavesti, da slovenska narodna skupnost take polarizacije ne bo zdržala. Zato bi bilo usodno, če bi celo slovenska narodna skupnost pristajala na oblike ločevanja po jezikovnih kriterijih. Zato mora za koroške Slovence veljati trajna zahteva: interetnično sodelovanje in splošna dvojezičnost na južnem Koroškem.

**HEUTE
IM**

Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

**SLOVENSKI
VESTNIK**

Verstärkte Zusammenarbeit zwischen Slowenen in Italien und Österreich

Aus Anlaß des Besuches einer Delegation des Kultur- und Wirtschaftsverbandes der Slowenen in Italien unter ihrem Vorsitzenden Klavdij Palčič beim Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten sprachen sich beide Seiten für eine verstärkte Zusammenarbeit der Slowenen in Italien und Österreich aus.

Schwerpunkte der Gespräche bildeten die Frage „Ghetto oder Öffnung für Volksgruppen?“, die Kooperation auf wissenschaftlichem Gebiet, das Verhältnis der Slowenen in Italien und Österreich zu Slowenien und Jugoslawien, und nicht zuletzt die Frage welche Folgen

und Konsequenzen das „Europa von morgen“ für die Volksgruppen, und hier besonders für die Slowenen, haben wird bzw. welche Rolle sie spielen werden.

Beide Volksgruppenorganisationen vereinbarten schon für die nächsten Wochen die Bildung von Arbeitskreisen, in denen konkrete Fragen erörtert und gemeinsame Zielsetzungen artikuliert und verbindlich festgelegt werden sollen.

Der Besuch der Delegation des SKGZ beim Zentralverband schloß mit der Besichtigung der zweisprachigen Volksschule und des zweisprachigen Kindergartens in Ludmannsdorf/Bilčovs.

MePZ „Podjuna-Pliberk“ je pod vodstvom Toneta Ivarnika izvajal spored iz zakladnice slovenske zborovske kulture

15-letnica „Podjune-Pliberk“ izraz ljubezni do pevske kulture

Seme, ki so ga z ustanovitvijo Mešanega pevskega zbora „Podjuna-Pliberk“ zasejali pred 15 leti, je rodilo bogate sadove. Več sto obiskovalcev, ki je minulo soboto napolnilo telovadnico pliberške glavne šole, je doživelo čudovit koncert, na katerega je vabil jubilejni zbor. To je bil pravi praznik slovenske pesmi. Vero, da naša pesem ne bo zamrla, nam je utrdil nastop „Mlada Podjuna“, saj je mladina naša bodočnost.

Vzdušje je bilo svečano. Dvorana je bila zasedena, obiskovalci pa so že pred pričetkom sporeda listali po lični brošuri, ki jo je zbor „Podjuna-Pliberk“ izdal ob svojem jubileju. Prispevki, ki so jih napisali predsednik zbora Herman Germ, predsednika kulturnih zvez SPZ in KKZ ter drugi kulturniki in ki naglašajo pomen gojitve slovenske zborovske kulture, so brez dvoma tudi močan odraz naše narodne identitete.

Tako je Herman Germ z zadovoljstvom pozdravil številno občinstvo ter goste, ki so prišli iz Celovca in celo iz Velike Nedelje, zahvalil pa se je tudi za širokogrudno podporo, ki jo je zbor za nabavo novih oblek prejel od naših organizacij in podjetij.

Koncertni spored je bil na visoki ravni, kar velja predvsem za jubilejni zbor, ki je za to priložnost naštel tudi zahtevne skladbe. A tudi ostali zbori so bili na dostojni kakovostni višini. „Mlada Podjuna“, ki ga vodi Vera Sadjak, je očarala s svojo šte-

vilčnostjo in mladimi obrazy. Nastop je bil prirčen, posebno pesmi z instrumentalno spremljavo. Društvo „Edinost“ je prišlo čestitat z zborom „Foltej Hartman“, pri katerem sta navdušila solist Valentin Hartman in zborovodja Božo Hartman.

Predsednik Herman Germ

Tudi zbor „Kralj Matjaž“ iz Libuče je pod vodstvom Hanesa Koschutnika slavljencem poklonil šopek ubrano zapetih pesmi.

Glavni del koncerta je izvedla „Podjuna“. Tone Ivarnik je s svojimi pevkami in pevci nastopil z dovršeno zapetimi skladbami in tako znova potrdil, da „Podjuna-Pliberk“ sodi med najboljše pevske zборе naše narodne skupnosti. Pesmi Berteje Logarja, Radovana Gobca, Pavla Kernjaka, Ubalda Vrabca, Matije Tomca, Emila Adamiča, Rada Simonitija, Vilka Ukmarja in drugih, so bile prikaz dosežkov slovenske zborovske glasbe, nastale na področju vsega slovenskega kulturnega prostora.

Jubilejni koncert je izzvenel v akordu čestitk in v skupni pesmi nekdanjih in sedanjih članov zbora. To je bilo opogumljajoče, kajti zbor „Podjuna-Pliberk“ je v teku petnajstih let vzgojil mnogo pevcev in pevk. Poleg zbora rastejo mladi zbori, ki poleg najstarejšega, MoPZ „Foltej Hartman“, sestavljajo pisano livado pevske kulture v Pliberku in okolici, kar je nenazadnje tudi zasluga MePZ „Podjuna-Pliberk“

Zbor „Mlada Podjuna“, ki ga vodi Vera Sadjak, je zapel z mladostnim zanosom

Naše založbe na Tednu avstrijske knjige in na deželni knjižni razstavi

Že ob letošnjem mednarodnem knjižnem sejmu v Frankfurtu smo se spraševali, ali je udeležba naših (slovenskih) in malih založb na tako velikem sejmu sploh smiselna. Odgovor je bil odločno pritrdilen, saj se morajo tudi založbe narodnih skupnosti poslužiti možnosti predstavitev svojih knjižnih izdaj in s tem književnost narodnih manjšin predstaviti na mednarodni knjižni borzi.

Če smo ob Frankfurtu izrazili naš pomislek, je sodelovanje naših založb na Tednu avstrijske knjige seveda povsem na mestu. Pred leti to še ni bilo tako samoumevno, za svoje mesto so se morale založbe še boriti, sedaj pa že oblikujejo del sporeda prireditev, ki potekajo v okviru tedna knjige. Tako bo danes (ob 9. uri) Mohorjeva založba priredila „Uro zgodovine, tokrat drugače“, na kateri bo univ. doc. dr. Andrej Moritsch predstavil knjigo Mirka Bogataja „Die Kärntner Slowenen“, potem pa bo sledila diskusija.

Takoj za Mohorjevo bo ob 11. uri Založba Drava javnosti predstavila Kosmačev prevod „Ein Frühlingstag“ (Pomladni dan). Knjigo bo predstavil univ. doc. dr. Herbert Lengauer, germanist na celovški univerzi.

Mohorjeva bo ponovno na vrsti v petek; tedaj bo (ob 19.30 uri) predstavila slovenski prevod knjige Ingrid Puganigove „Laila“. O avtorici in njenem delu bo govorila univ. as. mag. Mira Miladinović. V soboto zvečer (ob 19.30 uri) pa bo Založba Drava predstavila še svoj znanstveni založniški program letošnje jeseni. Prireditve bo potekala pod naslovom „Nova analiza k nemškemu nacionalizmu na Koroškem“. To bo diskusijski krožek; vodil pa ga bo univ. prof. dr. Peter Gstettner.

Založbe Drava, Mohorjeva in založba Wieser so na Tednu avstrijske knjige v prostorih Koroške trgovske zbornice v Celovcu vključene v razstveni prostor koroških založb. Stojnice, na katerih razstavljajo svoje knjižne izdaje, se tako po opremi kot deloma tudi po številu lahko merijo z večjimi avstrijskimi založbami.

Vsem ljubiteljem knjig obisk letošnjega 42. Tedna avstrijske knjige v Celovcu, ki bo odprt do prihodnje nedelje, toplo priporočamo. Razstava je, kot znano, nameščena v slavnostni dvorani in stranskih prostorih trgovske zbornice v Celovcu, Koldvorska ulica 42.

Na celovški univerzi simpozij o slovenski koroški ljudski pesmi

Letošnji osrednji koncert SPZ bo v znamenju slovenske koroške ljudske pesmi. Prireditelj Slovenska prosvetna zveza bo ob tem v dopoldanskih urah izvedla simpozij o slovenski koroški ljudski pesmi, na katerem bodo priznani strokovnjaki stvarno pretresli vprašanje koroške ljudske pesmi, ki je čestokrat zlorabljena v politične namene. To je še posebej pomembno v času, ko se na Koroškem pripravljajo na 70-letnico plebiscita, saj se je vedno dogajalo, da so iz pesmi obeh narodnosti nastajale pesmi, ki so jih oznanjali za „Kärntner Lied“.

Normalno pa je, da se tam, kjer živita dva naroda, pesmi vsebinsko razlikujejo. A na Koroškem pa jim spreminjajo jezik, kot na primer ponekod v Ziljski dolini, kjer to počno pod vplivom nemškonacionalne ideologije, da bi Koroško „poenotili“ tudi na jezikovnem področju. S perfidno germanizacijo so zmaličili slovenske ljudske običaje

in z njimi vred tudi slovenske ljudske pesmi.

Po drugi strani pa je tudi zaskrbljujoč pojav, da iz komercialnih nagibov sami pačimo slovensko ljudsko pesem, da bi jo čimbolje prodajali v nemškem kulturnem prostoru, kar še posebej velja za narodnozabavno področje. O tem in še marsičem bodo temeljito spregovorili na simpoziju. Zlasti pa o pomenu koroške slovenske ljudske pesmi kot kulturnem izročilu.

Na osrednjem koncertu pa bodo predstavili primere slovenskih ljudskih pesmi, ki se danes na Koroškem pojavljajo v obeh jezikih. Prikaz bo podprt s primernimi dramaturgijo, ki bo še bolj nazorno podčrtala problematiko, o kateri bo govor na simpoziju.

Vsi, ki se za to področje zanimajo, so na obe prireditvi prisrčno vabljeni. Jezikovnih ovir na simpoziju ne bo, ker bodo predavanja in diskusije simultano prevajali v oba deželna jezika.

Ostrovharjevi dnevi – Z otvoritvijo razstave slik Gustava Januša in razstave Slovenci včeraj in danes se bodo nocoj v Ljubljani pričeli Ostrovharjevi dnevi, v spomin pisatelju in kulturniku Bojanu Štihu. Dnevi, ki bodo trajali do 23. t.m., so v celoti namenjeni predstavitvi kulture koroških Slovencev. Več prihodnjič.

Poslovodja Villi Moschitz (drugi z desne) v krogu časnih gostov.

Sliki: Mohar

ELAN: kvaliteta si utira pot

Dvanajst let je tega, kar so ustanovili tovarno smuči Elan na Brnci, deset let pa v njej že proizvajajo kvalitetne smuči. Seveda je že to dovoljšen vzrok za slavo, še posebej, ko se je v tem obdobju število sodelavcev podvojilo, promet pa je lani narasel na 307 milijonov šilingov.

Da bi ujeli korak z razvojem zimskega športa in promet še povečali, so pri Elanu na Brnci dogradili halo za proizvodnjo snowboardov, s katerimi je Elan že z drugega stopnja na mednarodno tržišče in se tako uveljavil kot pomemben faktor tudi za matično podjetje v Begunjah. Prav preko njegove prodajne mreže brnški Elan narmič izvaža kar 95 odstotkov celotne proizvodnje. To pa je kar 190.000 parov smuči in 30.000 snowboardov letno.

Seveda je bilo vzdušje ob taki bilanci za desetletnico res praznično. Generalni direktor Elana Uroš Aljančič je pri tem poudaril, da je bil začetek sicer tvegan, da pa se je več kot obrestoval, predstavniki koroškega gospodarstva in politike pa so se pohvalno izrazili o Elanovem prispevku k zagotovitvi dela v tem delu Koroške.

Poslovodja Elana na Brnci Villi Moschitz in predsednik obratnega sveta Kristijan Wrolich sta izročila posebna darila – slike evropsko znane slikarja Valentina Omana – pobudnikom in ustanoviteljem podjetja, torej prejšnjemu generalnemu direktorju Dolfetu Vojsku, načrtovalcu Vinku Jerali, direktorju Elan-holdinga Vinku Bogataju in neumornemu Pavletu Kodru. V imenu obdarovancev je Dolf Vojsk dejal, da so se za lokacijo v Avstriji odločili predvsem zaradi tega, ker so na voljo potrebne surovine, „za Brnco pa smo se odločili zato, ker smo hoteli tudi slovenskemu življu v obmejnem kraju ustvariti možnost za delo in uveljavitev.“

Da to niso le prazne besede, dokazuje tudi dosledno dvojezično izpeljana slavnostna prireditev, na kateri se

je med „dvojezične“ vključil tudi deželni tajnik SPÖ Franz Großmann, ki je spregovoril namesto namestnika deželnega glavarja Ambrozyja. Ob zvokih ansambla Drava in zbora beljaške policije pa se je praznični dan zaključil šele v poznih urah. Vse dogajanje pa se je strnilo v željo: tovarni smuči Elan-Brnca še mnogo poslovnih uspehov!

Gen. dir. Aljančič

Nepričakovano darilo firme STUAG – zahvala EL

ŽITARA VAS. – Že pri prejšnji občinski seji so se odborniki čudili, da je firma STUAG brez vsakega naloga ali sklepa občinskega sveta prevzela asfaltiranje dovoznice k podjetju Pirovc v Mlinčah.

Tudi župan Michael Posod je v razpravi v občinskem svetu razprl, da nihče od občine teh del ni naročil, ter da jih očitno tudi nihče ne bo plačal.

Torej je povsem jasno, da gre pri celotni zadevi za darilo gradbene firme. Prav zato, ker je kaj takega precej nenavadno, so občinski odborniki Enotne liste v Žitari vasi Franc Kukovica, Tine Hribernik in Tomaž Petek naslovili na firmo STUAG pismo, v katerem se ji zahvaljujejo za imenitno darilo, vredno kar 94.300 šilingov:

„Ker po izjavah župana

Michaela Posoda asfaltiranja ni naročila ne občina ne kdo drug in ker občina Žitara vas za opravljeno delo tudi ni dobila računa, smo mnenja, da je firma STUAG asfaltiranje občini podarila v znak dolgoletnega dobrega

sodelovanja. Zato naša frakcija čuti dolžnost, da se v svojem imenu in v imenu občanov občine Žitara vas za vašo uslugo prav prisrčno zahvali.“

V upanju na še več takih ali podobnih daril...

To cesto k podjetju GEPI je STUAG asfaltirala zastoni.

TRIBUNA BRALCEV

Klavzura ali zaprtost

Kaj se je zgodilo?
Nekaj se je moralo zgoditi!
Ni ravno običajno, da vodilna
moža ZSO kliče na posvet.

Ponavadi imata klavzura kar sama s seboj. Tiste, ki potem z njima nosijo odgovornost za odločitve, naj so dobre ali slabe, obvestita šele, ko je stvar stekla. Ob tem seveda ne pozabita namigniti na slog, tovarištvo, zvestobo, disciplino. Praviloma jima to uspe, kajti Slovincu se pri glasovanju roke kar same dvignejo. Glava se obrne na levo in desno, da vidi, kako se zadrži večina ali vsaj najglasnejši „demokrati“. (Zanju se demokracija v 2500 letih ni več razvijala: tudi pri starih Grkih so namreč pri glasovanju preglašovali tisti, ki so bili najglasnejši). Da bi Slovinc s svojo glavo mislil in svoje misli tudi povedal, že davno ni več samoumevno. Do neke mere je celo mogoče razumeti, da eni in isti ljudje pritrjujejo enkrat Grlicu in Smoljeju, drugič pa Wieserju in Sturmju. Slovenska hrbtenica je postala že zelo upogljiva.

Sobotni posvet (21. okt. 1989) bi bil vseeno lahko dober začetek. Seveda bi bil bolj spodbuden, če bi ob številnih zvestih „aktivistih“ bilo še kaj kritično nezveste mladine. (Sam sem bil s svojimi trinštiridesetimi leti že kar med najmlajšimi udeleženci.) Prepričan sem, da bi bil vsakor osvežen, tudi če se pri tem lahko izkaže oficialna misel predstavnika kot zgrešena. Vsaj to naj bi ob vsej zazrtosti v realni socializem v našem času spoznali.

Četudi se je „klavzura“ že v svojem dnevnem redu izognila perečim vprašanjem ustroja, ravnanja in odločanja znotraj ZSO, četudi so bile razne „uvodne misli“ raztegnjene in vsiljive, da je ostalo prav malo časa in volje za poglobljeno razmišljanje in razpravljanje, bi mogel biti posvet, v katerem se najde tudi kak uporaben nasvet, pomemben korak v smer boljše kulture pogovora. V to sem resnično veroval tudi še po posvetu, predvsem zato, ker so se sicer kratko in skoraj neopazno, a vendar ostro in nepreslišno zakresala mnenja. Nasprotujoče si in morda priostreno izpovedane misli niso prepričile in ne žalile. Cilj razprave pa mora biti čim večje soglasje, ki seveda

vključuje tudi uvidevnost, popuščenje in kompromis – ali sporazum, kot se temu reče po slovensko.

Vera v nov začetek mi je ostala samo dva dni. V ponedeljek sem o izjavi ZSO slišal po radiu, v torek sem jo bral v Slovenskem vestniku. Pa se mi je zazdelo, da nisem bil na pravem posvetu. Ne vem, na kateri klavzuri „je bilo soglasno ugotovljeno, da se koroški tristrankarski pakt v manjšinskem vprašanju začneja uveljavljati tudi v sosvetu za slovensko narodno skupnost“. Ne vem, kateri člani ZSO so „ocenili“, „da tak sosvet ne more biti forum za dialog“. Nihče ni razpravljaj, če resnično ali zakaj „NSKS išče zavezništvo z novo koroško koalicijo, predvsem s Haiderjevo svobodnjaško stranko, ter da si očitno od sodelovanja s to stranko obeta več kot od povezovanja in skupnega nastopanja z ZSO“. Kako je nastala „osnovna izpoved diskusije, da se mora slovenska narodnostna skupnost nadalje upirati ločevanju...in se prizadevati za ofenzivno dvojezičnost“? (Že nekajkrat je bilo dovolj vzroka za dvom, če je dvojezičnost res bolje.) Rad bi spoznal imena članov delovne skupine, ki so jo „zadolžili z izdelavo posebnega načrta oz. smernic za uresničitev tega cilja.“ O „izboljšanju organizacijskih struktur znotraj Zveze slovenskih organizacij ter o potrebi novih pobud za mladinsko delo“ pa udeleženci klavzure sploh nismo razpravljali, komajda mimogrede smo jih omenili.

Kot „zaključki“ posveta so bile javnosti predstavljene tajnikove uvodne misli. Podobno dogmatičnost in vero v nezmotljivost vrhov v našem času najdemo skorodaj samo še pri nekaterih verskih skupnostih. – Škoda sončnega jesenskega popoldneva, ki ga nisem užil zaradi udeležbe na posvetu ZSO. V prihodnje bom „klavzura“ raje prepuštil tajniku in predsedniku, mi vsaj ne bo treba nositi soodgovornosti za zaključke, ki jih ni bilo. Saj se očitno res raje neke zapirata, namesto da bi prisluhnila ljudstvu.

Ostane le še dvomljiva tolažba: „Moder voditelj vselej odpušča ljudstvu svoje napake.“

T. Ogris

Moje smrkavo upanje – pesmi tujca

Zbirka pesmi Serafettina Yildiza, ki jo je dunajska založba Der Apfel predstavila v oktobru, je vredna vse pozornosti. Bralcu se odpira izkustveni svet v Avstriji živečega turškega avtorja, knjižne police pa je obogatila z novo zvrstjo, saj je zbirka dvojezična, v nemškem in turškem jeziku. Avtor Serafettin Yildiz se je rodil leta 1953 v kraju Sürmene ob Črnem morju v Turčiji. Študiral je (najprej v Turčiji, nato v Avstriji) narodno gospodarstvo. Medtem že deset let živi na Dunaju, dela pri mestnem šolskoposvetovalnem uradu za tujce. Piše v turškem in v nemškem jeziku, v prvi vrsti liriko. Pot do prve lastne zbirke je bila – kljub mnogim objavam v literarnih revijah ali v skupinskih edicijah sodobnih avstrijskih avtorjev – dolgotrajna, zato pa je bil odmev na predstavitev knjige sredi oktobra dokaj velik.

Doživljajski svet Serafettina Yildiza bralcu na prvi pogled ni povsem neznan. Refleksije na smrkavo otroštvo, siromašno okolje, idiličnost in socialno krutost do-

movine, beg v tujino, iskanje zavetja, ljubezni, konfrontacija intelektualca s protislovji moderne sodobnosti – vse to je lahko tudi naš domači izkustveni svet, pogled v svet, ki ga je v svojih lirčnih spominih na koroška otroška leta odprl na primer tudi Peter Turrini. In vendar sam doživljajski svet Serafettina Yildiza še ne utemeljuje primerjave. Šele očarljivi pisani in razigrani jezik ter pravljico sproščene asociacije ter pripovedna umetnost, ki je redko kje tako živa in samoumevna kot še sedaj v ljudskem pripovedništvu orientalskih dežel, so meso in kri Yildizevega pesniškega ustvarjanja. Pravljici most, ki se vzpenja preko jarka med daljnjo domovino in srednjeevropskim velemestom, med smrkavim otroštvom in slepoulično sedanostjo, med kruto siromašnostjo provincialnega turškega sluma in „svetim zakladom“, subkategorijsko sobo zdomca v neonsko mrtvaškem dunajskem predmestju, postaja na videz neskončen, a se že v naslednjem trenutku lahko zlije v

začarani krog brez konca ali pa enostavno v nič, kakor mavrica na nebu. Pravljica se znajde v monotoni resničnosti...

Naj na kratko spregovori avtor sam, morda kar o svojem izkustvu večjezičnosti:

Sprechen mit einer anderen Sprache/ Es regnet keine Knochen vom Himmel./ wenn die Hunde darum beten./ Die Flüche der Ameisen sind immer umsonst./ Der Groll der Hasen auf die Berge/ wird von diesen nicht wahrgenommen./ Die Olivenzweige, die wir mit den Tauben/ gesandt haben, vertrocknen./ Jene Tollwütigen, die den Unschuldigen schlagen –/ ab nun werden wir vor ihren Türen patrouillieren./ Wir haben eine Rechnung zu begleichen.

Serafettin Yildiz, *Meine rotzige Hoffnung – Sümüklü Umudum*, založba Der Apfel, Dunaj, oktobra 1989, 149 strani, 198 šil.

Slovenski vestnik
2x tedensko

Koroška ljudska pesem v svoji glasbeni in jezikovni avtentičnosti

Osrednji koncert Slovenske prosvetne zveze

nedelja, 19. 11. 1989, 14.30

Mladinski dom SŠD Celovec

Nastopajo pevske skupine iz Roža in Podjune

Simpozij o slovenski koroški ljudski pesmi

nedelja, 19. 11. 1989, 9.00

celovška univerza, predavalnica 1

9.00: Dr. Zmaga Kumer, etnomuzikologinja

„Slovenska ljudska pesem – del slovenske kulture“

„Das slowenische Volkslied – Bestandteil der slow. Kultur“

10.00: Mag. Bertej Logar, glasbeni etnolog

„Podobnosti in razlike v pevskem stilu slovenske in nemške ljudske pesmi v Podjuni na osnovi gradiva s plošč in kaseti, ki so ta čas v prodaji“

„Gemeinsamkeiten und Unterschiede im Singstil des deutschsprachigen und slowenischsprachigen Volksliedes im Jauntal, dargestellt an Materialien, die derzeit im Handel greifbar sind“

11.00: Susanne Lach, študentka narodopisja

„Politično jedro koroške ljudske pesmi“

„Der politische Gehalt des Kärntner Volksliedes“

Ivan Dolenc

Za dolar človečnosti

Njegove besede so zveneče zagrenjeno.

„Pomagati jim je treba, da nas opazijo in upoštevajo“, sem glasno pomislil.

„To so že drugi poskušali pred nami, pa niso prišli daleč, kot vidiš... V tej deželi smo enaki samo Indijancem.“

Mogoče pa bo treba spet znova poskusiti, sem si mislil, rekel pa nisem nič. Zase sem vedel: ker ostanem, bom pač Kanadčan – in kaj naj bi bil drugega? Spomnil sem se, da sem se že na

poti iz Halifaxa v Winnipeg spogledal s to uganko. Kaj neki je Kanadčan? To zahteva skrbno definicijo...

„Sicer pa poskusi še ti, če hočeš“, je sklenil Dušan. „Meni je vseeno.“

„Poskusil bom“, sem izjavil. „Morda niti nimam drugega izhoda.“

Po jedi, ki je bila prav okusna, smo se pogovarjali o vsem mogočem, največ pa o Jugoslaviji. Moral sem jima odgovorjati na številna vprašanja o svoji družini, o svojem poklicu in svojih velikih

pričakovanjih. Poročal sem jima o vsem, kar sem doživel v Winnipegu.

„Nič novega. Vsi, prav vsi začnemo enako – na dnu, na cesti.“

Janet je zanimalo, kako neki jo bodo sprejeli Beograjčani.

„Zastran tega ste lahko brez skrbi – sprejeli vas bodo z odprtim srcem in odprtimi rokami“, sem jo pomiril. Sprejeli vas bodo za svojo.“

„Tako bi moralo biti tudi tukaj z nami“, je naglo pristavil Dušan.

Zavladala je kratka tišina. Janet je prinesla še več solate iz kuhinje. Pozno kosilo smo sklenili s sladoledom in svežimi jagodami iz Kalifornije.

Govoril sem ti o svoji „Indijanki“, je nepričakovano začel Dušan. „Kratek kosček iz nje ti hočem še danes prebrati, da boš bolj napeto čakal na začetek in na

konec.“ Vstal je izza mize, stopil k svojim papirjem in se brž vrnil z nekaj listi.

„Priseljencu, ki mi je to zgodbo pripovedoval, je bilo ime Sam Marin“, je povzel. „Nekega dne se je znašel v hotelski sobi, menda prav v taki, v kakršni si zdaj ti, in ob njem se je znašla tudi mlada, lepa Indijanka iz tukajšnjih krajev. V dar jo je dobil, tako vsaj pravi zgodba. Pa o tem boš že še slišal navednosti, ko ti pripoved preberem v celoti... Za danes samo tole: kratek hotelski pogovor...“

Dušan je začel brati. Bral je kar vznemirjen in tako, ko da bi to bila njegova osebna izpoved:

„Povej mi, kaj vse znaš“, je rekel Sam... Komaj je to izgovoril, si je že mislil, kakšno neumnost je izrekel. Saj vendar ne gre, da bi hotelski gost vprašal svojo prilježno najprej po njenem poklicu.

„Negovala sem bolnike“, je nedolžno odgovorila Indijanka. „Bila sem bolniška sestra.“

Sam jo je debelo pogledal. Takega odgovora ni pričakoval. Da bi skril svojo nerodnost, je povzel:

„Ali bi negovala tudi mene?“

„Zakaj pa ne? – Si bolan?“

„Sem, in še hudo resno“, je odgovoril.

„Kakšne nege pa si potreben?“

„Znaš zdraviti domotožje?“ je naglo vprašal.

„Domotožje? Ni mi neznano.“ Indijanka se je presedla na posteljo.

„Kaj veš o njem?“

„Vse. Prav vse, si mislim. – Angleščina ni tvoj jezik?“

„Ne.“

„Čudno!“

„Kaj je čudnega pri tem? Oba sva tujca v tej deželi.“

(dalje prihodnjič)

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 2

TV LJUBLJANA

TE DNI NA TELEVIZIJI

TO
14. 11.

9.05 Čudovita leta; 10.30 Camp; 14.45 Angel na zemlji; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Wichertovi iz sosese; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Knoff-Hoff-show; 21.07 Dallas; 21.50 Pogledi s strani; 22.00 Cvetje, premetenci in noč v Nici; 23.25 Mike Hammer; 0.10 Aktualno.

16.50 Leksikon umetnikov; 17.30 Orientacija; 18.00 Čudovita leta; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Made in Austria; 21.07 Zunanje politični report; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2; Poročila.

10.10 Šolska tv: Ko se korenin zavemo: Prva partizanska zima; 15.35 Angleščina; 15.55 Žarišče; 16.50 Mozaik; 17.55 Spored za otroke: Lonček kuhaj; Jogurtovi napitki; Periskop: Triglavski narodni park; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 R. Rose: Pravila zakonskega življenja; 21.00 Neslovenci v Sloveniji; 21.45 Dnevnik; 22.00 Ropot.

SR
15. 11.

9.05 Čudovita leta; 10.30 Cvetje, premetenci in noč v Nici; 14.45 Angel na zemlji; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Wichertovi iz sosese; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Drombuschevi; 21.15 Rimljanka, v 3 nadaljevanjih; 22.45 Pogledi s strani; 22.55 Aktualno; 23.00 Rammbock; 0.40 Poročila.

16.50 Leksikon umetnikov; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Čudovita leta; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 *V deželi belih gora; 21.45 Novo v kinu; 22.25 Pomnenje; 23.25 Šport; Poročila.

10.10 Razglednice; Osmi dan; Svet na zaslonu; 15.55 Žarišče; 16.30 Dnevnik; 16.45 Poslovne informacije; 16.50 Mozaik; 18.15 Spored za otroke: F. Levstik: Martin Krpan; B. A. Novak: Mala in velika luna; 19.05 Risanka; 19.20 Dobro je vedeti; 19.30 Dnevnik; 20.05 Dobri oči; 21.35 Don Kihotove sanje; 22.20 Dnevnik; 22.35 Svet poroča.

ČE
16. 11.

9.05 Čudovita leta; 10.30 Rapsodija v modrem; 14.45 Angel na zemlji; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Wichertovi iz sosese; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Krimi, krimi; 21.20 Jolly Joker; 22.15 Če oči s sinom; 23.15 Aktualno; 23.20 Ločena od mize in postelje; 0.55 Poročila.

17.05 Leksikon umetnikov; 15.15 Sledovi preteklosti; 18.00 Čudovita leta; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranje politični report; 21.20 Kulturni report; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2; Poročila.

10.10 Šolska tv: Uporabna umetnost; Od izvira do izliva Ljublanice; 15.55 Žarišče; 16.30 Dnevnik; 16.50 Mozaik; 18.20 Spored za otroke: Najlepše pravljice sveta: Praprotni cvet; Ciciban, dober dan; Miličnik, otroci in...; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 E. Reitz: Domovina; 21.10 Tednik; 22.15 Moliere: Namišljeni bolnik.

Film tedna: Dobri oči

Sreda, 15. 11. 1989, TV LJ1, 20.05 – Angleški barvni film Dobri oči je tankočutna, premišljena in briska pripoved, ki boleče sega v izredno občutljivo obdobje v življenju moškega, v njegova štirideseta leta. Bill Hooper se v svojih štiridesetih letih znajde na življenjski prelomnici. Po ločitvi mora premisliti o svojem življenju, doseči skladje med svojimi prepričanji, premišljevanji in življenjsko prakso; ukrotiti mora rušilno jezo in nezadovoljstvo, da lahko znova zaživi v okviru svojih stvarnih možnosti. Gre za spoznanje in zmago, ne za umik ali vdajanje v usodo.

Videoteka: Ponovitev nadaljevanke

Četrtek, 16. 11. 1989, TV A1, 22.15 – Na željo številnih gledalcev je avstrijska televizija v oddajo iz videoteka vključila humoristično nadaljevanke Če oči s sinom. V glavnih vlogah nastopata Peter Weck in Fritz Eckhardt.

Rimljanka

Sreda, 15. 11. 1989, TV A1, 12.15 – Gina Lollobrigida nastopa v vlogi Rimljanke, ki misli, da bo s svojo čedno postavo napravila kariero, a življenje jo zaplete med dva moška, šoferja in šefa policije. Tokrat je na sporedu 1. del od treh nadaljevanj.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10-19.00

Torek, 14. 11.
Partnerski magazin

Sreda, 15. 11.
Glasbena sreda: gost
Traudi Tolmajer, Radiše

Četrtek, 16. 11.
Rož-Podjuna-Zilja

Knjižni teden v Celovcu – Slovenski knjižni sejem v Ljubljani – Bralne značke

Petek, 17. 11.: Ta čas je vrsta prireditev v znamenju knjig. V drugem delu radijskega sporeda bomo 17. novembra poročali o knjižnem tednu v celovski gospodarski zbornici, na katerem sta lepo zastopani tudi obe slovenski koroški založbi Mohorjeva in Drava. Pomen knjige med Slovenci pa se zrcali še posebej na knjižnem sejmu slovenskih založb v Ljubljani, kjer bo po dveh letih spet velika knjižna rastava v Cankarjevem domu. Ob razvoju audiovizualnih medijev, za katere se še posebej zanima mladina, je vsekakor važno, da jih na primeren način privabimo tudi h knjigam. Slovenska študijska knjižnica v Celovcu že štirinajstič vabi k akciji bralnih značk. Trije dogodki bodo v težišču kulturnega sporeda 17. novembra, ki ga bo pripravil Horst Ogris.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Torek 14. 11. 9.00	Trgovska zbornica Celovec	42. TEDEN AVSTRIJSKE KNJIGE: „Ura zgodovine“, tokrat drugače; univ. doc. dr. Andrej Moritsch predstavlja knjigo M. Bogataja „Die Kärntner Slowenen“	Mohorjeva založba
Torek 14. 11. čas?	Trgovska zbornica Celovec	42. TEDEN AVSTRIJSKE KNJIGE: Predstavitve Kosmačeve knjige v nem. prevodu „Ein Frühlingstag“	Založba Drava
Sreda 15. 11. 19.30	Dom prosvete, Tinje	MANJŠINSKA POLITIKA V AVSTRIJI V PREOBRATU? predavata: dr. Hubert Frasnelli in Karel Smolle, diskusijo vodi: dv. sv. dr. Pavel Apovnik.	Sodalitas
Četrtek 16. 11. 19.30	Dom glasbe, Celovec	KONCERT PRVEGA SLOVENSKEGA PEVSKEGA DRUŠTVA „LIRA“ iz KAMNIKA	MePZ Gallus, SKD, KKZ
Petek 17. 11. 20.00	Mladinski dom, Celovec	MRTVAŠKI PLES nastopajo: graški študentje in študentke, režija: Merkač, Hudobnik, Kanzian	Kulturno društvo Pri Joklnu
Sobota 18. 11. 19.30	Trgovska zbornica Celovec	42. TEDEN AVSTRIJSKE KNJIGE predstavitev znanstvenega programa za letošnje jesen „Nova analiza ob nemškem nacionalizmu na Koroškem“, diskusijo vodi univ. prof. dr. Peter Gstettner.	Založba Drava
Sobota 18. 11. 19.00	Kult. dom Radiše	OBČNI ZBOR SPD Radiše	SPD Radiše
Sobota 18. 11. 18.45	Dvorana Kassl, Škocijan	Igre: „MALI STRAH BAV BAV“ nastopa: Igralska skupina PD „Lipa“ Velikovec	Otroški zbor Škocijan
Nedelja 19. 11. 14.30	Mladinski dom, Celovec	OSREDNJI KONCERT Slovenske prosvetne zveze Nastopajo: pevske skupine iz Roža in Podjune	SPZ
Nedelja 19. 11. 9.00	Univerza, Celovec	SIMPOZIJ O SLOVENSKE LJUDSKI PESMI	SPZ
Petek 18. 11. 19.30	Dom prosvete Tinje	ODPRTJE RAZSTAVE DEL SLIKARJA BOJANA BREZOČNIKA	Sodalitas
Sreda 22. 11. 19.30	Dom prosvete Tinje	Podliska diskusija KAJ PRISPEVAMO SAMI K URESNICEVANJU NAŠIH PRAVIC? Diskutirajo: dr. Matevž Grlic, dipl. inž. Feliks Wieser, dv. sv. dr. Reginald Vospornik, dv. sv. dr. Pavel Apovnik, dr. Franc Merkač, Tomaž Homar, inž. Peter Kuhar; diskusijo vodi Mirko Bogataj.	Sodalitas

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 10. 11. 1989			
	dobite (šil.)	plačate (šil.)	
za 1 ameriški dolar	\$ 12,80	13,40	
za 1 angleški funt	£ 20,10	21,30	
za 100 franc. frankov	f 203,00	213,00	
za 100 ital. lir	Lit 0,94	0,99	
za 100 dinarjev	DIN 0,01	0,03	
za 100 švic. frankov	sfr 791,00	811,00	
za 100 holand. guldnov	Hfl 615,00	631,00	
za 100 nemških mark	DM 694,70	711,70	
Posredujeta: Posojilnica-Bank Zveza-Bank, Celovec			

LOTTO		TOTO	
4	11 22 25 34 43 (6)	2XX	X21 221 11X
Joker:	486082 b.j.	Stava:	0:1, 1:1, 1:1, 1:1, b.j.

RAZSTAVE	
Celovec Kulturna taberna Pri Joklnu – Leon Zakrajšek, grafike – Galerija Carinthia Razstava Zorke L.-Weiss – slike, (do 25. novembra). – Galerija 61 – (Bahnhofstr. 24), Janez Bernik, dela 1988/89. Ogled do 30. novembra. – Dom umetnikov Hormage á Sepp Schmölder, umetnost nakita. Ogled do 25. novembra.	
Tinje – Galerija Tinje (do 17. novembra) Razstava del slikarskega tedna v Svečah.	
Rožek – Galerija Rožek – Jože Boschitz, oljnatih slik, risbe in plastike – (do 19. novembra).	
Ljubljana – Galerija Feniks – Drago Druškovič, razstava slik.	
Grad Žirovnica pri Sinči vasi – Werner Berg, oljnatih slik, risbe, resorezi. Do 16. decembra.	

SLOVENSKI VESTNIK	
2x tedensko	
Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straže 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, telefax (0 463) 51 43 00-71, teleks 42 20 86 ZSO. Glavni urednik: Ivan P. Lukani; urednika: Andrej Kokot, Andrej Mohar. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. Letna naročnina: 370 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 200.000 dinarjev. Oglaš: 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 10.000.000 dinarjev.	

Slovensko gledališče Celje	
Program predstav	
Torek, 14. nov. ob 19.00: Jean Anouilh: ORNIFLE ALI SAPICA abonma V. MLADINSKI in IZVEN	
Sreda, 15. nov. ob 19.00: Jean Anouilh: ORNIFLE ALI SAPICA abonma I. MLADINSKI in IZVEN	
Sobota, 18. nov. ob 19.30: Stefan Zweig: VOLPONE; režija Franci Križaj; gostovanje v Gornji Radgoni	

Samo še čudež lahko reši Sele!

Sneg na Košuti, slana na stadionu pod Košuto, deloma zmrzla tla in oster mraz – to je bila le zunanja kulisa za nogometni derbi med Selami in Železno Kaplo. Toda kljub neugodnim pogojem sta obe ekipe začeli presenetljivo dobro. Možnosti so se vrstile na obeh straneh, pravzaprav bi morali domačini povesti vsaj s tremi zadetki, toda spet se je zgodilo drugače.

Selani, v zadnjih treh kolih brez lastnega zadetka, zato pa s tem več v lastnih vratih, so začeli v stilu favorita. Ni bilo čutiti, da so pravzaprav že čvrsto zadnji na lestvici. Toda tudi proti Kapli se je poznalo, da jim manjkajo strelci, ki bi si na lastno pest upali prodreti v kazenski prostor ali pa streljali tudi iz večjeoddaljenosti. Tako so bili prosti strelci Siegrida Užnika edini moč-

nejši strelci na vrata Varcha.

Na drugi strani pa so bili Kapelčani, sicer nič kaj prepričljivi, toda predvsem Jenschatz in Wicher pa vedno nevarna. In ko je v 29. minuti na vsem lepem streljal Köck, je – očitno trd od mraza – obstal še vratar Fuchs in Kapla je povedla z 1:0.

Tudi v drugem polčasu komajda drugačna igra; Selani so napravili še dve lepi priložnosti, Kapla pa se je zadovoljila s tesno zmago. Tako je mogoče ugotoviti: najboljši mož na igrišču je bil sodnik, ki je vsakršno hektiko zatrl že v kali. Gledalci so bili očitno najbolj veseli tega, da bo zdaj nogometni premor do 31. marca, potem pa bodo Selani morali računati samo še na čudež, če bodo tudi še naslednje leto hoteli igrati v 1. razredu.

Borbena dvojica: Pepi Sporn (Kapla, levo) in Herbert Kulmež (Sele). Slika: Mohar

ŠPORT

Šahistom SŠZ Carimpex gre bolje!

Šahisti Slovenske športne zveze Carimpex I so bili tokrat uspešni. V 4. kolu spodnje lige-vzhod so v soboto prepričljivo premagali ekipo BSG Raiffeisen iz Celovca z 5,5:2,5 in se že prebili v prvo polovico prvenstvene lestvice. Zmagali so Alojz Gallob, Franc Rulitz, dr. Joži Amrusch in Franc Kolter, remizirali pa Silvij Kovač, Herbert Rulitz in Robert Hedenik. Edini poraz je doživel Goraz Živkovič, ki je v boljšem položaju zašel v časovno stisko.

Mirko Lesjak,

igralec Dobro vasi, sodi med tiste redke nogometaše, ki se znajdejo v vsaki poziciji. Doslej eden najnevarnejših napadalcev spodnje lige je zdaj zanesljiv vratar Dobro vasi. Prav z njim se Dobro vasi začelja spet vzpenjati na lestvici. Zadnji uspeh: Šentandraž so premagali z 2:0. Najboljši igralec? Seveda Mirko Lesjak...

Nezaželen odmor

Medtem ko se Šmihelčani in Globašani veselijo nogometnega odmora, ki bo trajal kar do 31. marca 1990, pa ga Bilčovščani niso veseli. Pravijo, da se jim je prav zdaj odprla serija dobrih tekem, s katero bi radi nadaljevali še v naslednjih tednih. Kdo ve, se sprašujejo, ali bodo tudi vigredi tako uspešni? Toda naj bo tako ali drugače: s presenetljivo točko v Bad St. Leonhardu so se Bilčovščani povzpeli na deseto mesto, ki že vliva pogum za vigred. Toda povsem brez skrbi ne bodo smeli biti, saj je predzadnja Dobro vasi začela zmanjševati razliko. To pomeni, da se spomladi na vsak način obetajo napete tekme...

Dijaki zmagujejo!

Dijaki Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu so tudi v drugem kolu za šolarski šahovski pokal za Južno Koroško uspešno nastopili in so po dveh kolih prav v vrhu lestvice.

Aleksander Lukan, Marko Gallob in Borut Živkovič so zmagali tudi drugo partijo in imajo maksimum dveh točk, neporažen pa je tudi še Peter Ratschnig, ki je tokrat remiziral. Prvo

zmago je slavila Dunja Lukan, ki ima skupaj z Borisom Gallobom sedaj eno točko.

Zelo močno igrajo učenci glavne šole iz Železne Kaple na čelu s Haraldom Woltejem.

Drugo kolo tekmovanja, na katerem igra nad 30 dijakov s spodnje Koroške, je bilo v nedeljo na Bistrici v Rožu. Tretje kolo bo 10. decembra pravtako na Bistrici.

Franci Wieser,

znani slovenski boksar, na avstrijskem prvenstvu v splošnem razredu spet ni povsem uspel. Tako močno si je želel doseči svoj letošnji cilj, toda v finalnem dvoboju v srednji kategoriji je po točkah podlegel Harald Kodymu iz Nižje Avstrije. Čeprav se je Wieser najprej zelo jezil, mu ostajata upanje za naslednje leto in srebrna kolajna. K tej pa iskreno čestitamo!

NOGOMETNO OGLEDALO

Breže – Pliberk 1:0 (1:0)

Breže, 500 gledalcev, sodnik Glanz (povprečen); postava Pliberka: Maček; Hutter (51. Habernig), Krausler, Liesnig, Dlopst; Wölbl, Lopinsky, Knauder, Pachoinig; Skof, Urnik.

ATUS Borovlje – WAC 1:3 (0:1)

Borovlje, 40 gledalcev, sodnik Ebner (dober); postava Borovelj: Schwarz; Luther, Lutz, Sagmeister, Bergmann; Schaar, Gojkovič, Fister; Jessernig, Maver, Stossier. Gol za Borovlje: Maver (79.).

Klopinj – Wietersdorf 0:1 (0:0)

Kamen, 400 gledalcev, sodnik Wulz (brez napak); postava Klopinja: Sagmeister; Kollmann, G. Pawluch, Woschitz, Miklautz; Ratkič, M. Lipusch, Lalović, Tscharf; Travnik, Klatzer (65. Kriwitz). Ostali rezultati: Irschen – SAK odpovedano, Rapid Lienz – FC Šentvid odpovedano, ATSV Wolfsberg – Trg 0:2, VSV/Beljak – Mölltal 0:2.

St. Leonhard – Bilčovs 1:1 (1:0)

Bad St. Leonhard, 150 gledalcev, sodnik Ruch (dober); postava Bilčovsa: Schaunig; Schlemitz, Partl, Quantschnig, Schellander; J. Kuess, Hobel, Ogris; W. Kuess, Karlovčan, Hartl. Gol za Bilčovs: Hartl (65.).

Dobro vasi – Šentandraž 2:0 (1:0)

Dobro vasi, 100 gledalcev, sodnik Maier (povprečen); postava Dobro vasi: Lesjak; Tschekalov, Appe, Karel, Opietnik; Wernitznig, Jörg, Roscher (83. Sienčnik), Dollinger (68. Pasterk); Vugrinec, Marin. Gola za Dobro vasi: Vugrinec (9.), Sienčnik (87.). Ostali rezultati: ASV Celovec – Žitara vas 2:0, Frantschach – ASK Celovec 0:5, Liebenfels – Treibach 0:2, Vetrinj – Ruda 2:0, Mostič – Zrelec 0:0.

Sele – Železna Kapla 0:1 (0:1)

Sele, 130 gledalcev, sodnik Mitterbacher (brez napak); postava Selanov: Fuchs; Pristovnik, Mak (75. Mario Oraže), Jug, Užnik; Kulmež, P. Čertov, Ando Oraže, Stern; Ahim Oraže, Hribnik; postava Kapelčanov: Varch; Lipusch, Kukovica, Grubelnik, Köck; Kaschnig, Sporn, Germadnik; Wicher, Miklau (83. Orasche), Jenschatz. Gol za Kaplo: Köck (29.). Ostali rezultati: Metlova – Globasnica 3:1, Šmihel – Pokrče 2:1, Podkarnos – Sinča vas 0:1, Grebinj – Galicija 2:1, Velikovec – Labot 5:0, Šentpavel – Reichenfels 2:0.

Koroška liga

1. WAC	15 8 7 0 24:8 23
2. Pliberk	15 9 3 3 28:15 21
3. Wietersdorf	15 9 2 4 29:13 20
4. Trg	15 8 3 4 19:12 19
5. SAK	14 5 8 1 13:6 18
6. FC Šentvid	14 4 9 1 11:6 17
7. Breže	15 5 5 5 27:23 15
8. VSV Beljak	15 6 2 7 22:19 14
9. Lienz	14 5 4 5 25:23 14
10. Klopinj	15 6 2 7 19:27 14
11. ATUS Borovlje	15 4 4 7 18:23 12
12. Wolfsberg	15 3 3 9 14:28 9
13. Mölltal	15 2 3 10 10:25 7
14. Irschen	14 1 1 12 9:40 3

Spodnja liga-vzhod

1. ASK Celovec	15 9 3 3 34:15 21
2. Treibach	15 7 5 3 23:13 19
3. Liebenfels	15 7 5 3 26:18 19
4. Zrelec	15 8 2 5 29:13 18
5. Šentandraž	15 5 7 3 23:25 17
6. ASV Celovec	15 6 4 5 21:15 16
7. St. Leonhard	15 5 6 4 14:15 16
8. Vetrinj	15 5 5 5 17:15 15
9. Mostič	15 5 5 5 15:20 15
10. Bilčovs	15 3 8 4 17:17 14
11. Žitara vas	15 4 6 5 13:20 14
12. Ruda	15 5 2 8 14:22 12
13. Dobro vasi	15 2 5 8 10:23 9
14. Frantschach	15 2 1 12 15:40 5

Spodnja liga-zahod

1. Trebinje	15 9 3 3 21:15 21
2. Brnca	15 9 2 4 38:25 20
3. Matrei	15 7 4 4 38:19 18
4. Rožek	14 6 5 3 29:20 17
5. Sachsenburg	15 8 1 6 28:28 17
6. Šmohor	14 6 4 4 25:19 16
7. Lendorf	15 6 4 5 21:22 16
8. Landskron	15 5 5 5 19:17 15
9. Baško jezero	15 6 2 7 21:30 14
10. Magdalen	15 5 3 7 22:28 13
11. Radenthein	15 5 3 7 22:35 13
12. Vernberk	15 3 4 8 19:27 10
13. Baldramsdorf	15 4 1 10 26:35 9
14. Šentjakob	15 3 3 9 19:28 9

1. razred D

1. Velikovec	14 13 9 1 55:7 26
2. Grebinj	15 11 2 2 31:11 24
3. Metlova	15 10 3 2 39:16 23
4. Šentpavel	15 6 5 4 22:20 17
5. Pokrče	15 7 1 7 21:17 15
6. Železna Kapla	14 5 5 4 26:26 15
7. Globasnica	15 4 5 6 26:32 13
8. Reichenfels	15 4 4 7 22:25 12
9. Šmihel	15 5 2 8 13:20 12
10. Galicija	15 5 2 8 26:37 12
11. Podkarnos	15 5 2 8 16:28 12
12. Labot	15 5 2 8 13:29 12
13. Sinča vas	15 4 3 8 20:36 11
14. Sele	15 0 4 11 9:35 4